

AZƏRBAYCAN
RESPUBLİKASININ
DÖVLƏT
STANDARTI

AZS XXX:2024

Rəsmi nəşr
XX-XX-XXXX

Ballı içkilər
Ümumi texniki şərtlər

Honey drinks.
General specifications

Bu standart Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutunun icazəsi olmadan tam və ya hissə-hissə yenidən çap oluna, çoxaldıla və yayıla bilməz

Elçin İsaqzadə küç., 7-ci köndələn

Telefon: +994125149308

Email: office@azstand.gov.az

MÜQƏDDİMƏ

1. “Qafqaz Konserv Zavodu” MMC tərəfindən İŞLƏNİB VƏ TƏQDİM EDİLİB.

2. Azərbaycan Respublikası Standartlaşdırma İnstitutu Publik Şəxsin 2024 -cü il tarixli .....saylı ƏMRİ ilə TƏSDİQ EDİLİB və QÜVVƏYƏ MİNİB.

3. Bu standart aşağıda göstərilən beynəlxalq standartlar və normativ sənədlər diqqətə alınaraq hazırlanmışdır:

- ГОСТ 32033 – 2021 “Ballı içkilər.Ümumi texniki şərtlər.”

- ГОСТ 34794 – 2021 “ Medovuxi.Ümumi texniki şərtlər.”

- ГОСТ Р 57594 -2017 “ Medovuxi.Ümumi texniki şərtlər.”

- ГОСТ 32103 – 2013 “Konservlər. Şirə məhsulları. Bərpa olunmuş meyvə və meyvə-tərəvəz şirələri”

- ГОСТ 32101 – 2013 “Konservlər. Şirə məhsulları.Bir başa sıxılmış meyvə şirələri. Ümumi texniki şərtlər.”

- ГОСТ 32104 – 2013 “Konservlər.Şirə məhsulları. Mevə və meyvə-tərəvəz hektarları. Ümumi texniki şərtlər.”

- СТБ 539 - 2006 “Alkoqolsuz içkilər.Ümumi texniki şərtlər.”

- СТБ 1122 – 2010 “Az alkoqollu içkilər.Ümumi texniki şərtlər.”

4. İlk dəfə tətbiq edilir.

5. İlk yoxlama müddəti 2029-cu il,dövrü yoxlama 5 ildir.

Mündəricat

1 Tətbiq sahəsi.....	1
2 Normativ istinadlar.....	1
3 Termin və təriflər.....	3
4 Təsnifat.....	3
5 Ümumi texniki tələblər.....	3
5.1 Xarakteristikaları.....	3
5.2 Xammal və materiallara olan tələblər.....	5
5.3 Qablaşdırma.....	6
5.4 Markalanma.....	7
6.Təhlükəsizlik və ətraf mühidin qorunması tələbləri.....	8
7. Qəbul qaydaları.....	8
8 . Sınaq üsulları.....	8
9. Daşınma və saxlanma.....	9

1. TƏTBİQ SAHƏSİ

Bu standart ballı içkilərə aiddir.

Məhsulun keyfiyyətinə olan zəruri, əhəlinin həyatı, sağlamlığı üçün tələkəsizliyi təmin edən məcburi tələblər 5.2.2 - 5.2.3 yarımbəndlərində, keyfiyyətinə məcburi tələblər 5.1.3 yarımbəndində, markalanmaya tələblər 5.4 bəndində göstərilmişdir.

Bu standart sertifikatlaşdırma məqsədi üçün istifadə edilə bilər.

Bu standartın tələbləri məcburidir.

2. NORMATİV İSTİNADLAR

Bu standartda aşağıdakı normativ sənədlərə istinad edilmişdir:

ГОСТ 8.579 - 2019 Ölçmə vahidliyini təmin edən dövlət sistemi. İstehsal, qablaşdırma, satış və idxal zamanı istənilən növ qablaşdırmada qablaşdırılmış malların miqdarına dair tələblər

ГОСТ 908 - 2004 Qida üçün limon turşusu monohidrat. Texniki şərtlər.

ГОСТ 2918 - 79 Texniki maye kükürd dioksidi. Texniki şərtlər.

ГОСТ 5962 - 2013 Qida xammalından rektifiye edilmiş etil spirti. Spesifikasiyalar.

ГОСТ 8050 – 85 Karbon qazı, qaz və maye halında. Texniki şərtlər.

ГОСТ 12258 – 79 Sovet şampanları, köpüklü və qazlı şerablar. Butulkalarda karbon qazının təzyiqini təyin üsulu.

ГОСТ EN 12856 – 2015 Qida məhsulları. Kalium asesulfamın, aspartamın və saxarinin yüksək effektiv maye xromatoqrafiyası üsulu ilə təyini.

ГОСТ 13192 – 73 Şerablar, şerab materialları və konyaklar. Şəkərlərin təyin üsulu.

ГОСТ 19792 - 2017 Təbii bal. Texniki şərtlər və ya AZS 912 : 2022 Təbii bal. Texniki şərtlər.

ГОСТ 23943 – 80 Şerablar və konyaklar. Butulkalara doldurulmanın tamlığını təyin üsulları.

ГОСТ 26927 - 86 Xammal və qida məhsulları. Civənin təyin üsulları.

ГОСТ 26929 - 94 Xammal və qida məhsulları. Nümunələrin hazırlanması. Toksik elementlərin miqdarının təyini üçün minerallaşdırma.

ГОСТ 26930 – 86 Xammal və qida məhsulları. Arsenin təyin üsulu.

ГОСТ 26932 – 86 Xammal və qida məhsulları. Qurğuşunun təyin üsulları.

ГОСТ 26933 – 86 Xammal və qida məhsulları. Kadmiumun təyin üsulları.

ГОСТ 28539 – 90 Alkoqollu meyvə və giləmeyvə şirələri. Texniki şərtlər.

ГОСТ 28886 – 2019 Propolis. Texniki şərtlər.

ГОСТ 28887 - 2019 Polen (işlənmiş çiçək tozları). Texniki şərtlər.

ГОСТ 28888 - 2017 Arı südü. Texniki şərtlər.

ГОСТ 30178 – 96 Xammal və qida məhsulları. Toksik elementlərin atom-absorbsiya təyin üsulu.

ГОСТ 30538 – 97 Qida məhsulları. Atom-emissiyası üsulu ilə toksik elementlərin təyini metodologiyası

ГОСТ 31266 -2004 Xammal və qida məhsulları. Arsenin atom – absorbsiya təyin üsulu.

ГОСТ 31726 – 2012 Qida əlavələri. Susuzlaşdırılmış limon turşusu E330. Texniki şərtlər.

ГОСТ 31730 – 2012 Şərab məhsulları. Qəbul qaydaları və nümunə götürmə üsulları.

ГОСТ 31776 – 2012 Perqa(arı çörəyi). Texniki şərtlər.

ГОСТ 32001 – 2012 Alkoqollu məhsullar və onun istehsalı üçün xammal. Uçucu turşuların kütləvi konsentrasiyasının təyini üsulu

ГОСТ 32051 - 2013 Şərab məhsulları. Orqanoleptik analiz üsulları

ГОСТ 32061 – 2013 Şərab məhsulları. Qablaşdırma, markalanma, daşınma və saxlanma.

ГОСТ 32095 – 2013 Alkoqollu məhsullar və onun istehsalı üçün xammal. Etil spirtinin həcm hissəsinin təyin üsulu.

ГОСТ 32102 – 2013 Konservlər. Şirə məhsulları. Qatılaştırılmış meyvə şirələri. Ümumi texniki şərtlər.

ГОСТ 32114 – 2013 Alkoqollu məhsullar və onun istehsalı üçün xammal. Titrlənən turşuların kütlə konsentrasiyasının təyin üsulları.

ГОСТ 32115 – 2013 Alkoqollu məhsullar və onun istehsalı üçün xammal. Sərbəst və ümumi kükürd dioksidin kütlə konsentrasiyasının təyin üsulu.

ГОСТ 32160 – 2013 Meyvə distillatı (meyvə). Texniki şərtlər.

ГОСТ 32779 – 2014 Qida əlavələri. Sorbin turşusu E 200. Texniki şərtlər.

ГОСТ 33205 – 2014 Şüşə qablaşdırmalar. Alkoqollu və alkoqolsuz qida məhsulları üçün dekorativ şüşələr(butulkalar). Ümumi texniki şərtlər.

ГОСТ 33411 - 2015 Xammal və qida məhsulları. Hidrid generasiyası əmələ gəlməsi ilə atom - absorbsiya üsulu ilə arsenin kütlə payının təyini.

ГОСТ 33412- 2015 Xammal və qida məhsulları. Aloysuz atom absorbsiya üsulu ilə civənin kütlə payının təyini.

Qeyd: Bu standartdan istifadə edərkən, ictimai məlumat sistemində - İnternetdə Texniki Tənzimləmə və Metrologiya üzrə Federal Agentliyin rəsmi saytında və ya illik məlumat indeksindən istifadə edən "Milli Standartlar"ın etibarlılığını yoxlamaq məsləhət-

dir, cari ilin 1 yanvar tarixinə və cari ilin aylıq informasiya indeksinin göstəricisinə əsasən dərc edilib. İstinad standartı dəyişdirilərsə (dəyişdirilirsə), bu standartdan istifadə edərkən siz əvəz edən (dəyişdirilmiş) standartı rəhbər tutmalısınız. Əgər istinad standartı dəyişdirilmədən ləğv edilirsə, ona istinadın verildiyi müddəə bu arayışa təsir etməyən həddə şamil edilir.

3. TERMİN VƏ TƏRİFLƏR

Bu standart Azərbaycan Respublikasında müvafiq qaydada təsdiq olunmuş “Alkoqolsuz içkilərin təhlükəsizliyi haqqında” qanuvericiliyin tələblərinə və ya hüquqi normativ aktların tələblərinə uyğun olaraq verilən terminlərdən, həmçinin müvafiq tərifləri olan aşağıdakı terminlərdən istifadə edilir:

3.1 Bal içkisi: Qida xammalından, bal distillatından, meyvə distillatından qida xammalından rektifikasi siya edilmiş etil spirti olmadan və ya əlavə edilməklə, bal siropunun tam və ya natamam spirtli qızcırdılması nəticəsində hazırlanmış etil spirtinin həcm payı 8,5%-dən 22,0%-ə qədər hazırlanmış, bal distilatının, meyvə distilatının, balın, qatılardırılmış meyvə şirəsinin, rəngin tənzimlənməsi üçün karamelizə edilmiş şəkərin, karbon dioksidin əlavəsi ilə və ya əlavəsiz, üstünlük təşkil edən balın aromatu və dadı ilə bal bişirilmə məhsulu.

Qeyd: 30%-ə qədər təzə meyvə şirəsi və/və ya alkoqollu meyvə şirələrinin istifadəsinə yol verilir.

3.2 Bal şərbəti: etil spirtinin həcm payı ən çoxu 1,0% olan balın sulu məhlulu.

3.3 Süfrə bal içkisi: Bal şərabının tam və ya natamam spirtli fermentasiyası nəticəsində, sonradan bal əlavə edilməklə və ya əlavə olunmadan hazırlanmış, etil spirtinin həcmi 8,5%-dən 15,0% qədər olan bal içkisi məhsulu.

Qeyd: 30%-ə qədər təzə meyvə şirəsinin bal şərbətində istifadəsinə yol verilir.

3.4 Qazlı bal içkisi: Etil spirtinin həcm payı 8,5% - dən 12,5% qədər olan süfrə balı içkisi. Şüşədə ən azı 300 kPa karbon qazı təzyiqi ilə 20°C temperaturda bal süfrə içkisinin karbon qazı ilə süni şəkildə doydurulması ilə hazırlanmış bal içkisi məhsulu.

3.5 Gücləndirilmiş bal içkisi: Bal şərabının tam və ya natamam qızcırdılması nəticəsində balsız və ya əlavə edilməklə və ya qatılardırılmış meyvələr olmadan, yaxud əlavə edilməklə qızcırdılmış bal siropundan hazırlanmış, həcmi 17,0%-dən 22,0% qədər olan etil spirtinin həcm hissəsi olan bal içkisi şirəsi, qida xammalından rektifikasiya edilmiş etil spirtinin, meyvə distillatının, bal distillatının əlavə edilməsi ilə hazırlanmış bal içkisi məhsulu.

Qeyd: 30%-ə qədər təzə meyvə şirəsi və/və ya spirtli meyvə şirələrinin istifadəsinə yol verilir.

3.6 Desert bal içkisi: 15,0%-dən 17,0% qədər etil spirtinin həcm payı olan, bal siropunun tam və ya natamam qıçqırılması nəticəsində balsız və ya əlavə edilməklə və ya qıçqırılmış bal siropundan qatılaşıdırılmış meyvə şirəsinin, qida məhsullarından alınan rektifikasiya olunmuş etil spirtinin, meyvə distilatının, bal distilatının əlavəsi ilə istehsal edilən bal içkisi məhsulu.

Qeyd: 30%-ə qədər təzə meyvə şirəsi və/və ya spirtli meyvə şirələri istifadə edilə bilər.

3.7 Meyvə içkisi: Meyvədən özbaşına və ya fiziki əzmə, boşaltma, sıxma üsullarından istifadə etməklə əldə edilən, etil spirtinin həcm payı ən çoxu 1% olan məhsul.

3.8 Bal distillatı: 52,0%-dən 86,0%-ə qədər etil spirtinin həcm payı ilə distillə, qıçqırılmış bal siropunun distillə üsulu ilə və ya qablaşdırılmış süfrə balı içkisi və ya zənginləşdirilmiş bal içkisi ilə hazırlanmış bal distillatı məhsulu.

3.9 Qapaq (zabrus): Pətəklərin hüceyrələrini bal ilə bağlayan mum qapaqları.

4. TƏSNİFAT

4.1 İstehsal üsulundan, etil spirtinin həcm payından və şəkərlərin kütlə konsentrasiyasından asılı olaraq, bal içkiləri süfrə (quru, yarı quru, yarı şirin, şirin), zənginləşdirilmiş və desert ola bilər.

4.2 Ballı süfrə içkiləri qazlaşdırılmış istehsal edilə bilər.

5. ÜMUMİ TEXNİKİ TƏLƏBLƏR

5.1 Xarakteristikaları

5.1.1 Ballı içkilər Azərbaycan Respublikasında müvafiq qaydada təsdiq olunmuş "Qida məhsullarının təhlükəsizliyi tələbləri", "Qida əlavələrin, aromatizatorların və texniki köməkçi vasitələrinin Təhlükəsizliyi" və "Alkoqollu məhsulların təhlükəsizliyi haqqında" qüvvədə olan Qanunvericiliyin tələblərinə və ya Azərbaycan Respublikası normativ hüquqi aktların tələblərinə uyğun olaraq, içkinin xüsusi adı üçün texnoloji təlimatlarına və bu standartın tələblərinə uyğun olaraq hazırlanır.

5.1.2 Ballı içkilər şəffaf, çöküntüsüz və kənar qarışıqsız olmalıdır.

Ballı qazlı içkini stəkana tökərkən, karbon qazı baloncuqlarının buraxılması ilə köpük əmələ gəlməlidir.

Bal içkisinin rəngi, dadı və aroması müəyyən bir adda içki üçün texnoloji təlimatların tələblərinə uyğun olmalıdır.

5.1.3 Fiziki-kimyəvi göstəricilərinə görə ballı içkilər 1-ci cədvəldə göstərilən tələblərə cavab verməlidir.

Cədvəl 1

Göstərici adı	Göstərici dəyəri
Etil spirtinin həcm payı,% - quru, yarı quru, yarı şirin, şirin üçün - qazlı - bərkidilmiş - desert	ən azı 8,5 və ən çoxu 15.0*sonuncu daxil olmaqla. ən azı 8,5 və ən çoxu 12,5*sonuncu daxil olmaqla. 17,0-dən çox və ən çoxu 22.0*sonuncu daxil olmaqla. 15,0 -dan 17,0*qədər sonuncu daxil olmaqla.
Şəkərlərin kütlə konsentrasiyası, q/dm ³ : - quru üçün - yarı quru - yarı şirin - şirin - bərkidilmiş - desert	ən çoxu 5,0 15,0-dən 25.0**qədər sonuncu daxil olmaqla. 30,0 - dan 50,0**qədər sonuncu daxil olmaqla. 55,0 -dən 80,0**qədər sonuncu daxil olmaqla. 30,0- dan 90,0** qədər sonuncu daxil olmaqla. 100,0-dən 160,0**qədər sonuncu daxil olmaqla.
Titrlənən turşuların limon turşusuna hesabladıqda, kütlə konsentrasiyası, q/dm ³ , ən azı: Sirkə turşusuna hesabladıqda uçucu turşuların kütlə konsentrasiyası, g/dm ³ ,ən çoxu: Kükürd dioksidin ümumi konsentrasiyası, mq/dm ³ , ən çoxu: - quru üçün - yarı quru, yarı şirin, şirin	3,0*** 1,5 100,0 150,0
20°C temperaturda qazlı bal içkisi ilə şüşədə karbon qazının təzyiqi, kPa,ən azı:	300
Sorbin turşusunun və onun duzlarının sorbin turşusuna hesabladıqda kütlə konsentrasiyası, mg/dm ³ , ən çoxu:	200
*Müəyyən bir adda bir bal içkisi üçün etil spirtinin həcm payı dəyərlərindən icazə verilən sapmalar: ±1,0% - quru, yarı quru, yarı şirin və şirin üçün; ± 0,5% - bu göstəricinin həddlərində gücləndirilmiş və desert məhsulları üçün. **Müəyyən bir adda bal içkisi (quru ballı içkilər istisna olmaqla) üçün şəkərin kütləvi konsentrasiyasından icazə verilən sapmalar ± 5,0 q/dm ³ təşkil edir. ***Müəyyən bir adda bal içkisi üçün titrlənən turşuların kütlə konsentrasiyasından icazə verilən sapmalar ± 1,0 q/dm ³ təşkil edir, lakin bu göstəricinin dəyərindən aşağı olmamalıdır.	

5.1.4 İstifadə olunan xammalın xüsusiyyətləri, istehsal texnologiyası və qablaşdırma şəraiti ilə müəyyən edilən məhsulların orqanoleptik, fiziki-kimyəvi göstəriciləri, qida dəyəri və saxlama müddəti bal içkiləri üçün istehsalçının texnoloji təlimatlarında və ya resepturalarında konkret adda məhsul üçün müəyyən edilməlidir.

5.1.5 Ballı içkilərdə təhlükəsizlik göstəriciləri Azərbaycan Respublikasında müvafiq qaydada təsdiq olunmuş "Qida məhsullarının təhlükəsizliyi tələbləri" və "Alkoqollu məhsulların təhlükəsizliyi haqqında" qüvvədə olan Qanunvericiliyin tələblərinə və ya

Azərbaycan Respublikası ərazisində normativ hüquqi aktların tələblərinə uyğun olaraq müəyyən edilmiş icazə verilən həddən çox olmamalıdır.

5.2 Xammala, qida əlavələrinə və texnoloji vasitələrə olan tələblər

5.2.1 Ballı içkilərin istehsalı üçün Azərbaycan Respublikasında müvafiq qaydada təsdiq olunmuş “Qida məhsullarının təhlükəsizliyi tələbləri”, “Qida əlavələrin, aromatizatorların və texniki köməkçi vasitələrinin Təhlükəsizliyi” və “Alkoqollu məhsulların təhlükəsizliyi haqqında” tələblərinə cavab verən təhlükəsizlik göstəriciləri üçün xammal və qida əlavələri istifadə olunur:

- ГОСТ 19792 üzrə təbii bal və ya AZS 912 üzrə təbii bal uyğun təbii bal. Suyun kütlə payı ən çoxu 25% və qıvcıdırılmış əlamətləri olan balların istifadəsinə icazə verilir;
- qüvvədə olan normativ sənəd üzrə qapaq (zabrus);
- ГОСТ 28887 üzrə polen;
- ГОСТ 31776 üzrə arı çörəyi;
- ГОСТ 28886 üzrə polis;
- ГОСТ 28888 ana arı südü;
- qüvvədə olan normativ sənədlər üzrə təzə meyvələr və giləmeyvələr və yabanı yeməli meyvələr (tumlu ,çəyirdəkli,giləmeyvələr);
- ГОСТ 28539 üzrə alkoqollu meyvə şirələri;
- ГОСТ 32102 üzrə uyğun qatılaşdırılmış meyvə şirələri;
- qüvvədə olan normativ sənəd üzrə təmiz kulturlardan alınan şərab mayası, o cümlədən quru şərab mayası;
- qüvvədə olan normativ sənəd üzrə pivə mayası;
- qüvvədə olan normativ sənəd üzrə karamelləşdirilmiş şəkər;
- ГОСТ 5962 üzrə və ya Azərbaycan Respublikası ərazisində qüvvədə olan normativ sənəd üzrə qida xammalından alınan etil spirti;
- qüvvədə olan normativ sənəd üzrə bal distillatı;
- ГОСТ 32160 üzrə və ya Azərbaycan Respublikası ərazisində qüvvədə olan normativ sənədlərə uyğun olaraq meyvə distillatı;
- ГОСТ 908 üzrə qida limon turşusu monohidratı;
- ГОСТ 31726 üzrə susuz limon turşusu;
- ГОСТ 32779 üzrə uyğun sorbin turşusu və Azərbaycan Respublikası ərazisində qüvvədə olan normativ sənədlər üzrə həll olunan sorbin turşusunun duzlar;
- ГОСТ 8050 üzrə qaz və maye halında karbon qazı;
- ГОСТ 2918 üzrə texniki maye kükürd dioksidi;
- ГОСТ 2874 üzrə 100 sm³ – da mezofil klostridilər olmayan içməli su.

Normativ sənədlərə uyğun olaraq balı seyreltmək üçün içməli su. Standartı qəbul etmiş dövlətin ərazisində qüvvədə olan normativ sənədlərdə müəyyən edilmiş tələblərə cavab verən xammaldan və ya istifadəsi ballı içkilərin keyfiyyətini və təhlükəsizliyini təmin edən xaricdən gətirilən xammalın istifadə edilməsinə yol verilir.

5.2.2 Bal içkisi məhsullarının istehsalında istifadə edilən xammal, yarımfabrikatlar və materiallar təhlükəsizlik göstəricilərinə görə Azərbaycan Respublikası Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin Kollegiyasının 3 noyabr 2020-ci il tarixli 19 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Qida məhsulları üçün mikrobioloji göstəricilərə dair sanitariya normaları və qaydaları” (ƏLAVƏ 6) ilə müəyyən edilmiş normalara uyğun olmalıdır.

5.2.3 Xammalın tərkibində çirkləndiricilərin miqdarına verilən həddlər “Azərbaycan Respublikası Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin Kollegiyasının 18 dekabr 2020-ci il 20 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Qida məhsullarında çirkləndiricilərin yol verilən maksimum miqdarına dair sanitariya normaları və qaydaları” (Əlavə 3) əsasında yol verilən həddlərdən yüksək olmamalı və Azərbaycan Respublikası Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin Kollegiyasının 3 noyabr 2020-ci il tarixli 19 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Qida məhsulları üçün mikrobioloji göstəricilərə dair sanitariya normaları və qaydaları” (Əlavə 6) ilə müəyyən edilmiş normalara uyğun olmalıdır.

Keyfiyyəti bu standartda göstərilənlərdən aşağı olmayan və Azərbaycan Respublikasında müvafiq qaydada icazə verilmiş yerli və xaricdən alınan analoji xammal və materiallarından istifadəsinə yol verilir.

5.2.4 Xammalın tərkibində toksiki elementlərin, mikotoksinlərin, radionuklidlərin miqdarı Azərbaycan Respublikası Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin Kollegiyasının 18 dekabr 2020-ci il 20 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Qida məhsullarında çirkləndiricilərin yol verilən maksimum miqdarına dair sanitariya normaları və qaydaları” (Əlavə 3) əsasında yol verilən həddlərdən yüksək olmamalı və Azərbaycan Respublikası Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin Kollegiyasının 3 noyabr 2020-ci il tarixli 19 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Qida məhsulları üçün mikrobioloji göstəricilərə dair sanitariya normaları və qaydaları” (Əlavə 6) ilə müəyyən edilmiş yol verilən həddlərdən yüksək olmamalıdır.

5.2.5 Qida əlavələrinin istifadəsi AZS CODEX STAN 192 standartının və “Qida təhlükəsizliyi haqqında Azərbaycan Respublikası Qanunu”nun tələblərə uyğun olmalıdır.

5.3 Qablaşdırma

5.3.1 Ballı içkilərin Azərbaycan Respublikası ərazisində müvafiq qaydada təsdiq olunmuş “Qablaşdırmaların Təhlükəsizliyi” qanunvericiliyi və Azərbaycan Respublikası normativ hüquqi aktların tələblərinə, ГОСТ 32061 və ГОСТ 33205 üzrə və ya Azərbaycan Respublikasında qida məhsullarının istehlak və nəqliyyat qablaşdırması üzrə qüvvədə olan

normativ sənədlər üzrə qida məhsulları ilə təmasa girə biləcək qablaşdırmaların istitadəsinə icazə verilir.

5.3.2 İstehlak qablaşdırma vahidində bal içkilərinin faktiki həcminə (doldurulmasının təmliyinə) tələblər ГOCT 32061 üzrə tələblərinə uyğun olmalıdır.

5.3.3 Bir istehlak qablaşdırma vahidinin xalis çəkisinə qoyulan tələblər ГOCT 8.579 üzrə hayata keçirilir.

5.3.4 Qablaşdırma üçün istifadə olunan qablaşdırma vasitələri təmiz, quru, kənar qoxusu olmamalıdır. Qutuların klapanlarının yapışdırılmasında istifadə edilən yapışdırıcılar, o cümlədən skoç tipli yapışdırıcı vasitələri məhsulun təhlükəsizliyinə və keyfiyyətinə təsir etməməlidir.

Qablaşdırma üçün nəzərdə tutulan taranın materialları müvafiq qaydada təsdiq edilmiş və “Qida məhsullarının təhlükəsizliyi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu”na uyğun olaraq istifadəsinə icazə verilən materiallardan hazırlanmalıdır.

5.3.5 Azərbaycan Respublikasının ərazisində müəyyən qaydada qida sənayesində istifadəsinə yararlı olan, keyfiyyəti standartda qeyd olunan, normativ sənədlərdə göstərilən tələblərdən az olmayan, yerli və xaricdən alınan analoji taraların, materialların və qapaqlanma vasitələrin istifadəsinə yol verilir.

5.3.6 İstehlak və nəqliyyat tarası məhsulun təhlükəsizliyini təmin etməli və bu standartın tələblərinə cavab verməlidir, o cümlədən bütün istifadə müddəti ərzində daşınma, saxlanma şərtlərini nəzərə almaqla keyfiyyət və təhlükəsizlik göstəricilərinin uyğun olmasını təmin etməlidir.

5.4 Markalama

5.4.1 İstehlak və nəqliyyat qablaşdırmasının markalanması “Qida təhlükəsizliyi haqqında Azərbaycan Respublikası Qanunu”nun, bu standartın Azərbaycan Respublikası ərazisində “Alkoqollu məhsulların təhlükəsizliyi haqqında”, “Qida məhsullarının markalanması” haqqında qanunvericiliyin tələblərinə, Azərbaycan Respublikasının ərazisində qüvvədə olan normativ hüquqi aktlara, ГOCT 32061 və AZS 843 tələblərinə cavab verməlidir.

5.4.2 Bal içkiləri məhsulunun hər bir qablaşdırma vahidinə, istehlak qablaşdırma-sına etiket vurulur və ya tipografik üsulla markalanır, markalanmada aşağıdakı tərkibdə bədii tərtibatlı markalanma olmalıdır:

- istehsalçı müəssisənin adı, ünvanı, əmtəə nişanı (olduqda);
- xalis kütləsi, q, kq;
- tərkibi (komponentlərin azalma sırası ilə);
- 100 qram məhsulun qida və enerji dəyəri haqqında məlumat;

- istehsal tarixi;
- saxlanma şərtləri;
- yararlılıq müddəti;
- sertifikatlaşdırma haqqında məlumat;
- “Azərbaycan məhsulu” ifadəsi;
- bu standartın işarəsi.

İstehsal tarixini aydın və oxuna bilən, istənilən yolla qeyd etməyə icazə verilir.

Markalanma Azərbaycan dilində, əlavə olaraq xarici dildə də verilə bilər.

Markalanma çap üsulu ilə və ya etiket üzərində verilməli və əks etdirilmiş məlumatlar dəqiq, aydın, asanlıqla oxunan və başa düşülən olmalıdır.

Reklam xarakterli əlavə məlumatlar “Qida məhsullarının təhlükəsizliyi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu” və AZS 843 müvafiq olaraq göstərməlidir.

5.4.3 Nəqliyyat qablaşdırmasının markalanması - ГОСТ 14192 üzrə aparılır.

Nəqliyyət tarasının hər bir vahidinin üzərində aşağıdakı məzmununda markalanma vurulur:

- istehsalçının adı, ünvan, əmtəə nişanı (olduqda);
- məhsulun adı;
- xalis kütləsi, kq;
- qablaşdırma vahidinin sayı;
- istehsal tarixi;
- saxlanma şərtləri;
- sertifikatlaşdırma haqqında məlumat;
- “Azərbaycan məhsulu” ifadəsi;
- bu standartın işarəsi.

Dəmir yolu vasitəsi ilə nəql etmə zamanı nəql etmə markalanması- ГОСТ 14192 üzrə aparılır. Uzaq Şimal bölgələrinə və onlara bərabər tutulan bölgələrə göndərilən məhsulların qablaşdırması, markalanması, nəql edilməsi və saxlanması ГОСТ 15846 üzrə aparılır.

5.4.4 İxrac üçün nəzərdə tutulmuş məhsulun qablaşdırılması və markalanmasına olan tələblər xarici ticarət təşkilatı-alıcı ilə bağlanan müqavilənin (kontraktın) tələblərinə uyğun olaraq, keyfiyyəti bu standartda göstərilənlərdən aşağı olmamaq şərti ilə, dəyişdirilə bilər.

5.4.5 Bal içkisi məhsullarının qablaşdırılması üzərində əlavə olaraq “Günəş şualarından qorunmalı”, “Ehtiyatla.Kövrəkdir.”, “Yuxarı”, “Nəmdən uzaq saxlayın”, şüşə qablaşdırmalarda olan məhsullarda əlavə olaraq “Qapağı şişmiş məhsulları almayın” yazılmalıdır.

5.4.6 Məhsulun qida və enerji dəyərləri haqqında məlumat, məhsula aid reseptura əsasında hesablanır.

6. Təhlükəsizlik və ətraf mühitin qorunması tələbləri

6.1 Əməyin təhlükəsizliyi tələbləri ГОСТ 12.2.124-2013 üzrə və Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun həyata keçirilməlidir.

6.2 Texnoloji avadanlıq ГОСТ 12.2.003 üzrə tələblərə cavab verməlidir.

6.3 Texnoloji proses ГОСТ 12.3.002 üzrə tələblərə cavab verməlidir.

6.4 İş zonasının havası ГОСТ 12.1.005 üzrə tələblərə cavab verməlidir.

6.5 Torpağın məişət və sənaye tullantılarından mühafizəsi Azərbaycan Respublikasının "İstehsalat və məişət tullantıları haqqında" 30.06.1998-ci il tarixli 514 İQ nömrəli Qanununa uyğun aparılmalıdır.

6.6 Zərərli maddələrin atmosfərə atıla bilən tullantılarına nəzarət Azərbaycan Respublikasının "Atmosfer havasının mühafizəsi haqqında" 27.03.2001-ci il tarixli 109 İQ nömrəli Qanununa uyğun aparılmalıdır.

6.7 Tullantı suları Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin 04 yanvar 1994-cü il tarixli 01 sayılı Əmri ilə təsdiqlənmiş "Yerüstü suların çirklənmədən mühafizəsi üzrə sanitariya qaydaları və normaları"na uyğun təmizlənməlidir.

7. QƏBUL QAYDALARI

7.1 Qəbul qaydaları - ГОСТ 31730 üzrə həyata keçirilir.

7.2 Bal içkisi məhsulları partiyalarla qəbul edilir.

Eyni adda, təyin olunmuş miqdarda, eyni qablaşdırmada, eyni müddət ərzində istehsal olunmuş, malı müşayiət edən eyni sənədlərlə, təqib edilməsini təmin edən məhsul miqdarı partiya sayılır.

7.3 Bal içkisi məhsullarının orqanoleptik və fiziki-kimyəvi analizləri, istehlak qablaşdırması vahidinin xalis kütləsi, qablaşdırmanın və markalanmanın keyfiyyət yoxlanılması hər partiya üzrə aparılır.

7.4 Toksik elementlərin və digər tələb olan göstəricilərin yoxlanılmasının dövrliliyi müəyyən qaydada təsdiq olunmuş, müəssisənin istehsalata nəzarət proqramına müvafiq olaraq təyin edilir.

7.5 Bal içkisi məhsullarının orqanoleptik qiymətləndirilməsində, göstəricisində fikir ayrılığı yarandıqda təyin edilir.

7.6 Baliçkisi məhsullarının partiyasının keyfiyyətinin mikrobioloji yoxlanılması Azərbaycan Respublikasında qüvvədə olan müvafiq tələblər əsasında aparılır

8. SINAQ ÜSULLARI

8.1 Nümunə götürmə - ГОСТ 31730 üzrə aparılır.

8.2 Orqanoleptik göstəriciləri - ГОСТ 32051 üzrə keçirilir.

8.3 Etil spirtinin həcm kütəsi - ГОСТ 32095 üzrə aparılır.

8.4 Şəkərlərin kütlə konsentrasiyası - ГОСТ 13192 üzrə aparılır.

8.5 Titirlənən turşuların kütlə konsentrasiyası, limon turşusuna hesabladıqda - ГОСТ 32114 üzrə aparılır.

8.6 Uçucu turşuların kütlə konsentrasiyası, sirkə turşusuna hesabladıqda təyini - ГОСТ 32001 üzrə aparılır.

8.7 Ümumi kükürd dioksidin kütlə konsentrasiyası təyini - ГОСТ 32115 üzrə aparılır.

8.8 Faktiki həcmə müəyyən edilməsi (doldurulmanın təmliyi) təyini - ГОСТ 23943 üzrə aparılır.

8.9 Karbon qazının təzyiqi təyini - ГОСТ 12258ə uyğun olaraq.

8.10 Sorbin turşusu və onun duzlarının sorbin turşusuna hesabladıqda kütlə konsentrasiyasının təyini - ГОСТ EN 12856 üzrə aparılır.

8.11 Minerallaşma üçün nümunələrin hazırlanması - ГОСТ 26929 üzrə keçirilir.

8.12 Toksik elementlərin təyini:

- qurğuşun - ГОСТ 26932, ГОСТ 30178, ГОСТ 30538 üzrə aparılır;

- arsen - ГОСТ 26930, ГОСТ 30538; ГОСТ 33411; ГОСТ 31266 üzrə aparılır;

- kadmium - ГОСТ 26933, ГОСТ 30178, ГОСТ 30538 üzrə aparılır;

- civə - ГОСТ 26927, ГОСТ 33412 üzrə aparılır.

Tədqiqat (sınaq) və ölçmə qaydalarını və üsullarını, o cümlədən tələblərin tətbiqi və həyata keçirilməsi üçün zəruri olan nümunələrin götürülməsi qaydalarını Azərbaycan Respublikasında qüvvədə olan standartlar və Azərbaycan Respublikası bal içkisi məhsullarına aid qanunvericiliyi haqqında tələbləri üzrə və ya qüvvədə olan digər üsullar üzrə aparıla bilər.

9. DAŞINMA VƏ SAXLANMA

9.1 Ballı içkilərinin daşınması və saxlanması Azərbaycan Respublikasında qüvvədə olan "Qida məhsullarının təhlükəsizliyi" haqqında qanunvericiliyin tələblərinə, ГОСТ 32061 tələblərinə uyğun olaraq bütün növlərdən olan nəqliyyat vasitələrində, mövcud nəqliyyat növü üçün qüvvədə olan yükdaşıma qaydalarına uyğun olaraq daşınır.

9.2 Ballı içkilərin saxlama müddəti istehsalçı tərəfindən qüvvədə olan normativ hüquqi aktlara uyğun olaraq konkret adda olan bal içkiləri üçün texnoloji təlimatlarda və ya resepturalarda müəyyən edilir.

Ballı içki məhsullarını havalandırılan, qoxusuz otaqlarda, birbaşa günəş işığına məruz qalmadan, 5°C-dən 20°C-dək temperaturda və ən çoxu 85% nisbi rütubətdə saxlamaq tövsiyə olunur.

ICS 67.160.10

MNT 11.03.10.00

Açar sözlər: ballı içkilər,süfrə içkiləri,qazlı,quru,yarı quru,yarı şirin, şirin,
gücləndirilmiş,desert
